

NVE
nve@nve.no

Stjørdal, 30.04.26

Dette brevet sendes på vegne av Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nord-Trøndelag, Høylandet jeger- og fiskerforening, DNT Nord-Trøndelag og Namdal turlag.

Høringsuttalelse – endring av konsesjon for vannuttak fra Første Aunvatnet

Innledning

Vi viser til høring om endring av konsesjon for vannuttak fra Første Aunvatnet.

Saken gjelder et inngrep i et vernet vassdrag, og må etter vårt syn vurderes i lys av dette. Vernet av Kongsmoelva-vassdraget bygger på helhetlige naturverdier, der både hydrologi, landskap, anadrome fiskebestander og andre økologiske funksjoner inngår. Slike saker bør derfor vurderes med en restriktiv praksis.

Vi vil også peke på at tilsvarende tiltak tidligere har vært vurdert og avslått. Dette er etter vårt syn et viktig utgangspunkt for vurderingen av søknaden.

Våre innspill

Vern og helhetlige naturverdier

Kongsmoelva er vernet gjennom Verneplan for vassdrag, der helhetlige naturverdier og begrensning av inngrep er sentralt (St.prp. nr. 75 (2003–2004)). Fravær av regulering og tekniske inngrep er en viktig del av dette. Etablering av terskel og regulering av vannstanden innebærer etter vårt syn et inngrep som bryter med disse forutsetningene. Selv om tiltaket kan framstå som begrenset i omfang, er det prinsipielt fordi det introduserer regulering i et system som i utgangspunktet skal være lite påvirket.

Vannføringsregime, vandringshinder og fisk

Tiltaket innebærer ikke bare et fysisk inngrep, men også en regulering av vannstanden i vassdraget. Økologien i vassdraget er tilpasset dagens vannførings- og vannstandsforhold. Selv om vassdraget i dag er påvirket av vannuttak, vil variasjoner gjennom året fortsatt være viktige for blant annet produksjon i strandsoner, tilgang på næring og utvikling av leveområder i elva. En regulering vil kunne endre disse variasjonene, og dermed påvirke de økologiske prosessene i vassdraget.

For fisk vil slike endringer kunne ha flere utslag. Vassdraget har en viktig funksjon for anadrom fisk som laks og sjørøret, og endringer i vannføring og vannstand kan påvirke både vandringsforhold, gyting og oppvekstområder. Erfaringer fra tidligere avvik i vannuttaket viser også at lav vannstand kan redusere tilgjengelige oppvekstområder.

Det er også registrert en av Norges sørligste forekomster av sjørøye i vassdraget, men bestanden framstår som liten og sårbar (basert på undersøkelser i vassdraget). I et slikt tilfelle vil selv mindre endringer i hydrologiske forhold kunne ha betydning for artens videre eksistens i systemet.

Søknaden hevder at etablering av terskel kan ha *positiv* virkning for fisk, blant annet gjennom sikring av minstevannføring. Etter vårt syn er dette ikke tilstrekkelig dokumentert. Det fremgår heller ikke hvordan vandringsforholdene for laks og sjørøret skal ivaretas i praksis, utover en generell omtale av en enkel trappeanordning.

Friluftsliv og bruk av vassdraget

Endringer i vannføring vil også kunne påvirke opplevelsesverdier knyttet til friluftsliv og bruk av området. Dette gjelder både fiske i vannet og elva, erosjon og andre hydrologiske effekter, i tillegg til verdien av at *vernet* opprettholdes.

Aunvassdraget med elver og vann er svært populært for turmennesker som søker hit både som vandrere og fiskere. Her finner man et terreng preget av at kyst og innland møtes.

Grunneiere har tilrettelagt for friluftsliv i form av stier og hytter med mulighet for båtutleie, og hyttene har godt belegg gjennom hele sommersesongen. De fleste oppsøker området pga det gode fisket, men også for vandring i de flotte fjellene. Aunvassdraget har en anadrom strekning på 15 km, og er laks- og sjørøretførende i tillegg til å ha den sørligste registrerte bestanden av sjørøye. En terskelheving vil, selv om den er relativt liten, kunne ha betydelige konsekvenser for strandsoner, vegetasjon og gyteområder, og samlet sett være en trussel for det biologiske mangfoldet i vassdraget. Det vil gjøre området mindre attraktivt også i et friluftslivsperspektiv

Samlet belastning og utvikling over tid

Selv mindre inngrep kan over tid bidra til en gradvis svekkelse av verneverdiene i et vassdrag.

Å åpne for regulering i denne typen saker kan bidra til en uheldig utvikling der flere inngrep samlet sett gir en større påvirkning enn det enkelte tiltak isolert tilsier. Dette er etter vårt syn et moment som bør tillegges vekt.

Tidligere avslag

Vi viser til at tilsvarende tiltak tidligere er behandlet og avslått, også helt nylig.

Det er slik vi ser det ikke dokumentert nye forhold som tilsier en annen konklusjon nå. De naturfaglige og forvaltningsmessige forholdene som lå til grunn for avslaget fremstår i hovedsak som uendret.

Dette bør tillegges betydelig vekt i den videre behandlingen.

Konklusjon

Etter vårt syn innebærer tiltaket en regulering og endring av hydrologien i et vernet vassdrag. Slike inngrep er vanskelig å forene med verneformålet samtidig som det reiser svært viktige prinsipielle spørsmål. Det er ikke dokumentert nye forhold som tilsier en annen vurdering enn tidligere avslag, og konsekvensene for naturmiljøet fremstår ikke tilstrekkelig utredet.

Det må også vises til at det tidligere har vært utfordringer knyttet til vannuttaket i vassdraget, noe som understreker behovet for en restriktiv tilnærming. Det er også betenkelig om den samme aktøren skal få et enda tyngre ansvar knyttet til vannføring og konsekvenser for vassdraget. Mye tyder snarere på at dagens vannuttak også burde vurderes strengere slik denne ressursen er forvaltet de siste årene.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Trøndelag

Fredrik Fredriksen
Koordinator
FNF Trøndelag

